



## Jaarverslag 2017

### Maritiem Portal van Nederland <https://maritiemportal.nl/> en Nieuwe Maritieme Geschiedenis van Nederland

Huygens ING – KNAW

#### Maritiem Portal van Nederland

In Nederland zijn vele maritiem-historische organisaties (musea, verenigingen, stichtingen) actief. Deze hebben natuurlijk eigen websites, maar er was géén centrale plaats waar alle organisaties en hun diverse databases op maritiem gebied vindbaar en toegankelijk waren. Het informele nationale samenwerkingsverband op maritiem gebied, de Maritieme Koepel, nam in 2014 het initiatief voor de ontwikkeling van zo'n centrale toegang. Dit resulteerde op 18 november 2016 in de lancering van het [Maritiem Portal van Nederland](https://maritiemportal.nl/). Dit portal beoogt alle maritiem-historische organisaties, onderzoekers en belangstellenden in Nederland samen te brengen. Wie zoekt naar maritieme onderwerpen, evenementen of organisaties vindt op het Maritiem Portal de gewenste informatie. Nieuwe connecties tussen data worden zichtbaar en stimuleren nieuwe onderzoeksvragen. Onderzoek naar maritieme geschiedenis wordt zo gemakkelijker. De initiatiefnemers hebben bewust gekozen voor de naam Maritiem Portal, want het is de bedoeling dat de website echt een 'toegangspoort', portal, wordt op maritiem gebied. De site richt zich niet alleen op onderzoekers en specifiek geïnteresseerden in maritieme geschiedenis, archeologie en erfgoed, maar zeker ook op een breder, algemeen publiek.

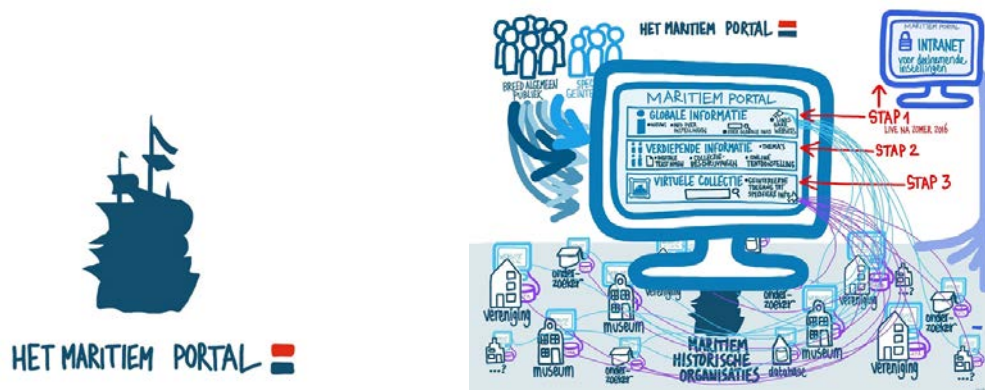
De Maritieme Koepel is er in de afgelopen jaren in geslaagd om een groot aantal organisaties en instellingen, die zich met maritieme informatie, geschiedenis en cultuur bezighouden, te committeren aan de ontwikkeling van het Maritiem Portal van Nederland (zie [hier](#) voor een actueel overzicht van de deelnemers). Nieuwe deelnemers blijven van harte welkom, want een groot draagvlak is de basisvoorwaarde voor het slagen van dit project.

Het [Huygens ING – KNAW](#) heeft het Maritiem Portal ontwikkeld en zal dit hosten. Een portal gewijd aan maritieme geschiedenis en cultuur past goed bij de missie van het Huygens ING

‘Terug naar de bron: de geschiedenis ontrafeld met nieuwe technologie’, dat in een Netwerk Maritieme Data (Maritiem Loket) ook andere projecten, databases en e-publicaties op maritiem gebied samenbrengt.

De [Samenwerkende Maritieme Fondsen](#) (Vereeniging de Prins Hendrik Stichting, Admiraal van Kinsbergenfonds, Vaderlandsch Fonds ter Aanmoediging van 's-Lands Zeedienst, Directie der Oostersche Handel en Reederijen, Stichting Ondersteuningsfonds N.I.S.S.) en de [Vereeniging Nederlandsch Historisch Scheepvaart Museum](#) waren bereid om subsidies te verstrekken.

Het Maritiem Portal wordt in drie fasen ontwikkeld. De website is live vanaf 18 november 2016. Met behulp van een intranet kunnen de deelnemers in het portal onderling informatie uitwisselen, samenwerken en onderlinge contacten onderhouden. In de eerste ontwikkelfase (maart 2016-maart 2017) is globale informatie geplaatst, zoals nieuws, agenda, informatie over de deelnemende instellingen, links naar websites. Tevens is de oude *Maritieme Geschiedenis der Nederlanden* (1976-1978) online beschikbaar gekomen. In de tweede ontwikkelfase (april 2017-maart 2018) is er gewerkt aan lagen met verdiepende informatie, zoals collectiebeschrijvingen, filmpjes, online tentoonstellingen, recente maritieme publicaties, informatie over auteurs van de *Nieuwe Maritieme Geschiedenis van Nederland*. De publicatie van de online versie van de *Nieuwe Maritieme Geschiedenis van Nederland* zal vanaf 2018-2019 op het [Maritiem Portal](#) een centrale plaats innemen.

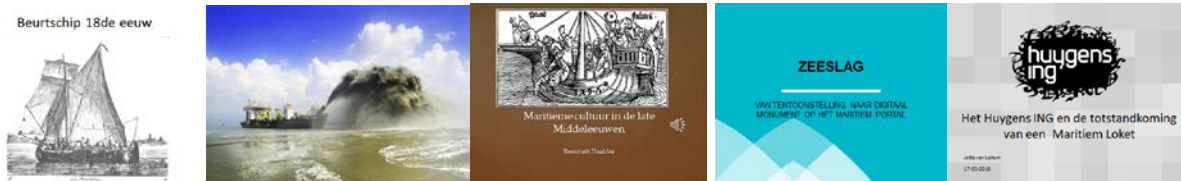


Schema van de opbouw van het Maritiem Portal © Elco van Staveren.

## Bijeenkomsten

Op twee bijeenkomsten in 2017 waren de deelnemers van het Maritiem Portal, de auteurs van de *Nieuwe Maritieme Geschiedenis van Nederland* en andere belangstellenden in de gelegenheid elkaar te ontmoeten en samen te overleggen over het ontwerp en de inrichting van de website Maritiem Portal. Op 17 maart 2017 vond het Symposium Maritiem Portal en de Nieuwe Maritieme Geschiedenis van Nederland plaats in het Lipsiusgebouw van de Universiteit Leiden. Een interessante bijeenkomst waarop de nieuwe scheepvaartsectoren in de *Nieuwe Maritieme*

*Geschiedenis van Nederland*, namelijk binnenvaart, offshore en maritieme cultuur voor het voetlicht werden gebracht. Tevens werd het Maritiem Portal vanuit diverse invalshoeken belicht. Een verslag van de bijeenkomst kunt u [hier](#) vinden.



*De nieuwe scheepsvaartsectoren in de NMGN, Gedenkkapel Slag in Javazee op MP, en plannen voor een Maritiem Loket van Huygens ING – KNAW (17 maart 2017).*

Op 24 november 2017 was er in Leiden een symposium georganiseerd met als centraal thema: ‘De kracht van samenwerking. Het verbinden van maritieme data’. Vanuit diverse vertegenwoordigers uit de erfgoedsector en de wetenschap werd een scala aan mogelijkheden geschetst. Onderlinge samenwerking is daarvoor een vereiste. Een verslag van de bijeenkomst is [hier](#) beschikbaar.

De twee bijeenkomsten werden bezocht door gemiddeld zo’n zestig belangstellenden.



*Van links naar rechts: Wilbert Helmus, Maaïke Napolitano, Jan Willem Veluwenkamp; de borrel.*

## **Stuurgroep Governance en Werkgroep Content**

De website Maritiem Portal is in 2016 ontworpen door drs. Pien Steringa (Ontwerpbureau Diges, [www.diges.nl](http://www.diges.nl)) op geleide van dr. Rik Hoekstra (Huygens ING). Mr.dr.s. Marja de Keuning is aangesteld als webredacteur/projectcoördinator per 1 maart 2016. De Stuurgroep Governance onder leiding van dr. Anita van Dissel (UL) kwam op 14 februari en 2 oktober 2017 bijeen. De Werkgroep Content vergaderde op 21 februari en 18 oktober 2017 (zie [hier](#) voor een overzicht van de leden van de Stuurgroep en de Werkgroep). Het Maritiem Portal wordt mede vormgegeven en voorzien van content door de hulp van vrijwilligers: Tom Quist (1 december 2016-1 december 2017); vanaf 1 december 2017 is hij projectmedewerker (Huygens ING/RCE)

voor het maken van de online tentoonstelling over de *Rooswijk*, Linette van 't Hof (1 mei-1 september 2017) en Björn Dinjens (16 oktober 2017-16 april 2018).

Het Twitteraccount Maritiem Portal had op 31 december 2017 400 volgers.

In mei (nr. 3), juli (nr. 4) en december (nr. 5) 2017 zijn er nieuwsbrieven verstuurd naar deelnemers en andere belangstellenden. Nr. 3 (mei 2017) werd verstuurd naar 156 e-mailadressen; nr. 4 naar 168 adressen en nr. 5 naar 190 adressen. Via de site van het MP kan men zich [abonneren](#) op de nieuwsbrief.

Publicaties:

- Marja de Keuning, 'Website. Het Maritiem Portal van Nederland <https://maritiemportal.nl>', *Tijdschrift voor Zeegeschiedenis* 35:2 (2016) 62-63.
- Marja de Keuning, 'Website Het Maritiem Portal: de kracht van samenwerken', *Verenigingsbladen Oudstudenten Maritiem Onderwijs* (maart 2018) 20-21.

### **Nieuwe Maritieme Geschiedenis van Nederland (4 delen)**

Doel is het produceren van een nieuw overzichtswerk, waarin de laatste stand van zaken met betrekking tot onze kennis van de Nederlandse maritieme geschiedenis wordt vastgelegd. Het gaat om een zeer groot, uniek project, dat voor de maritiem-historische wereld van fundamenteel belang is. In elk deel wordt een duidelijk afgebakende periode uit de Nederlandse maritieme geschiedenis behandeld. Uitgangspunt is de ontwikkeling van de Nederlandse scheepvaart in en buiten Europa. De internationale context – de positie/ontwikkeling van de Nederlandse scheepvaart in de wereld – is eveneens van belang en zal waar nodig worden behandeld, maar de NMGN is geen comparatieve studie. Een ander belangrijk uitgangspunt is de ontwikkeling van goederen-, mensen- en ideeënstromen via het water door de eeuwen heen, die in veel opzichten bepalend is geweest voor de ontwikkeling van scheepstypen, navigatiemiddelen en handelsnetwerken. Dat geldt niet alleen voor de binnenvaart en de koopvaardij binnen en buiten Europa, maar ook voor de visserij (regionale en internationale vishandel) en de marine als beveiliging van handelsroutes. Al die scheepvaartsectoren komen in de NMGN aan bod evenals de offshore in deel vier. De centrale vraag is: hoe heeft de Nederlandse scheepvaart zich – in brede zin – vanaf de twaalfde eeuw ontwikkeld in relatie tot het vervoer van goederen en mensen over het water?

Het 'product' dat zal worden opgeleverd in 2019-2020 is de volledige, integrale, digitale tekst van de NMGN. Deze tekst wordt in 2019-2020 volledig ingebed in het Maritiem Portal.

Hoofdredactie:

Tekst : Henk den Heijer  
Beeld : Peter Sigmond  
Organisatie : Els van Eijck van Heslinga

Redactie afzonderlijke delen (horizontaal):

- Deel I : Christiaan van Bochove
- Deel II : Els Jacobs
- Deel III : Anita van Dissel
- Deel IV : Wouter Heijveld en Anita van Dissel

Redactie scheepvaartsectoren (verticaal):

Cultuurhistorische katernen: Peter Sigmond

Koopvaardij : Els Jacobs (buiten Europa) en Henk den Heijer (binnen Europa)

Marine : Anita van Dissel

Visserij : Christiaan van Bochove

Binnenvaart : Henk Dessens

Offshore : Wouter Heijveld

Redactionele ondersteuning: Marja de Keuning (Huygens ING)

De [Samenwerkende Maritieme Fondsen](#) (Vereeniging de Prins Hendrik Stichting, Admiraal van Kinsbergenfonds, Vaderlandsch Fonds ter Aanmoediging van 's-Lands Zeedienst, Directie der Oostersche Handel en Reederijen, Stichting Ondersteuningsfonds N.I.S.S., Stichting Helden der Zee-Fonds 'Dorus Rijkers') waren bereid om subsidies te verstrekken.

## Bijeenkomst

Op 17 maart 2017 gaf em.prof.dr. Henk den Heijer (UL) een toelichting op de voortgang van de *Nieuwe Maritieme Geschiedenis van Nederland*. Tijdens dit symposium werd aandacht besteed aan de sectoren maritieme cultuur, binnenvaart en offshore. In januari, juni, september en december 2017 vergaderde de redactie over de opzet en kopij van de NMGN. De eerste bijdragen zijn inmiddels ontvangen. De betrokken auteurs kregen in 2017 diverse herzieningen van de uitgebreide handleiding toegestuurd.



*Em.prof.dr. Henk den Heijer gaf op 17 maart 2017 een toelichting op de opzet van de Nieuwe Maritieme Geschiedenis van Nederland.*

### **Maritiem Portal. Financieel overzicht tot en met 2017.**

Toelichting: Het ontwikkelen en opzetten van het Maritiem Portal is geprojecteerd in de periode 2016-2018. Het Maritiem Portal is gestart in 2016. In 2016-2017 bedroegen de inkomsten €46.285,00. De kosten waren €17.259,78. Het project verloopt volgens planning. Er zijn geen bijzonderheden te melden.

### **Nieuwe Maritieme Geschiedenis van Nederland. Financieel overzicht tot en met 2017.**

Toelichting: Het opzetten en publiceren van de Nieuwe Maritieme Geschiedenis van Nederland is geprojecteerd in de periode 2016-2018. In 2016-2017 bedroegen de inkomsten €206.000,00. De kosten waren €66.202,80. Het project loopt enige vertraging op. Er zijn geen verdere bijzonderheden te melden.